

Моја политика

Специјални додатак
Историја графичких промена
Београд, четвртак 25. 01. 2007.

Седам слова, од дрвета до пиксела

Феномен не само по трајању и ономе што је писала већ и по последности визуелног израза: графичка историја *Полиџике* од 1904. до данашњих дана

Оливера Баџајић
и *Ведран Ераковић*

Полиџика је најстарији дневни лист на Балкану: то је постигнуће генерација њених новинара, уредника и графичара који су је стварали и заслуга генерација њених читалаца који су је подржавали.

У многим туристичким водичима кроз земље света, поред осталих туристичких информација може се пронаћи и она о томе које су најважније и најчитаније новине. Графичка препознатљивост тих новина постаје у том случају идентитет неке земље, града, па и народа.

Полиџика је имала ту прилику да „живи“ у земљи, или боље рећи у земљама које су пролазиле кроз бурну историју, кроз велике промене, преврате, кризе и успоне. Од првог броја, 1904, па до данас, она је имала јединствену позицију да о свему томе пише, извештава, коментарише, као јединствени хроничар времена и сведок епохе.

За 103 године, колико је протекло од њеног оснивања, *Полиџика* се у рукама својих читалаца није појавила у неколико наврата: за време Првог светског рата није излазила од 23. септембра 1915. до 1. септембра 1919.; за време штрајка београдских графичких радника у лето 1920, када је обустављено издавање свих дневних листова, два месеца. Није излазила ни током окупације за време Другог светског рата, од 6. априла 1941. до 28. октобра 1944.

Ниједан од ових кризних момената изазваних вишим силама није спречио да се, по престанку ванредних околности, редакција новина поново окупи и настави тамо где је стала, јер је *Полиџика* увек била потребна својим читаоцима – и читаоци њој.

Полиџика је, током више од сто година, својеврсни феномен не само по трајању и ономе што је писала већ, почев од несвакидашњих слова у свом наслову, и по последности свог визуелног, графичког израза. Доследност, међутим, не значи непроменљивост, па би било занимљиво видети како се њен изглед мењао и прилагођавао технологији и укусу времена, а да се при том није мењао идентитет самих новина.

Шта заправо чини идентитет једних новина?

Пре новина беше породица

Почетком прошлог века Србија пролази кроз многе велике и важне промене. На власти је Александар Обреновић, који ће остати упамћен и по томе што су за време његове владавине (1894–1903) извршена четири државна удара, промењена три устава и састављено 13 влада. Речју, био је апсолутиста поред кога није могла бити остварена било каква замисао о јавном и слободном мишљењу.

Са сцене одлази у крвавом пучу и великом масакру, заједно са краљицом Драгом. На тако упражњени престо ступа Петар Карађорђевић, који у Србију доноси свежу западноевропску свест. Петар је пре доласка на власт био у емиграцији, где се школовао усвајајући савремене демократске идеје, па није чудно што Србија, са новим краљем, од 1903. постаје плодно тло за слободоумна размишљања и деловања. Почиње да се укључује у европске токове, развија се нова индустријска свест и долази до све већег технолошког напретка.

Биле су то околности у којима је могао да се појави и један нови лист – *Полиџика*.

Оснивач новина био је Владислав Рибникар. Пореклом Словенац (отац Фрања, лекар, морао је да напусти родни крај, јер није поштовао жељу свог оца да заврши теолошки факултет, већ се окренуо медицини, те је своје уочиште нашао у Србији уз жену Милицу, Српкињу), рођен је 1. новембра 1871. у Трстенику. Нижу гимназију завршио је у Јагодини, а вишу у Београду. Ту је, на Филозофском факултету, студирао књижев-

ставове које је желео да пренесе и на свој народ и на своју земљу. Политички преврат у Србији 1903. године доживљава као позитивну промену и шансу да Србији крене на боље, па одлучује да напусти Берлин и крене у реализацију својих идеја.

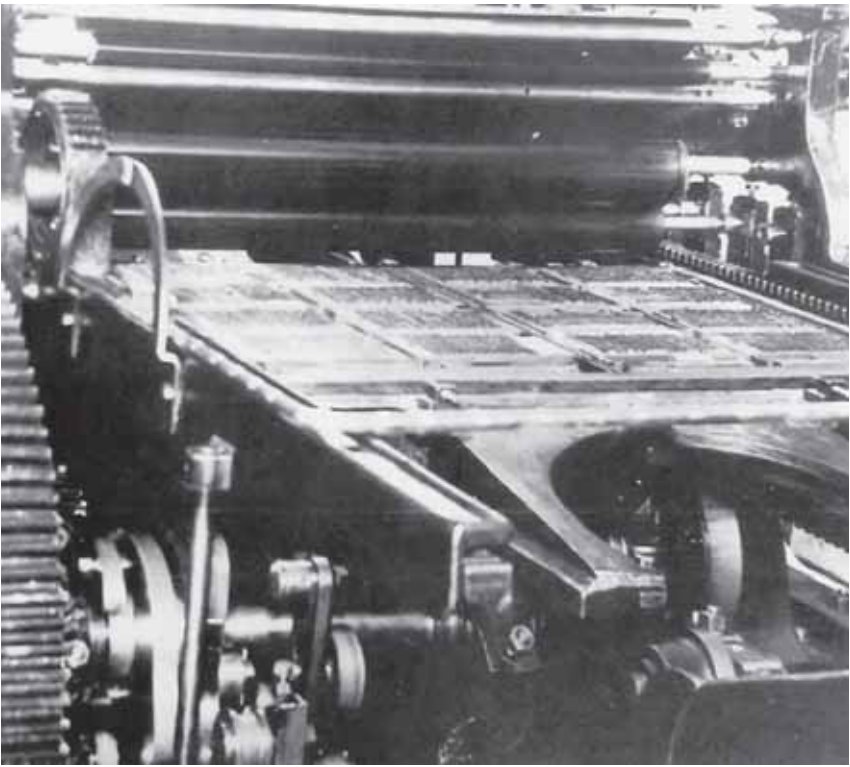
О том добу, околностима у којима настаје *Полиџика*, и самој *Полиџици*, овако сведочи Јован Дучић у свом есеју објављеном у *Полиџици* у јануару 2004:

Прва насловна страна Политике, 12.01.1904.

ност. За време студија сарађивао је у многим листовима. Додатно образовање стекао је у Паризу (на Сорбони) и у Берлину. Тамо је и почео да се бави публицистиком. (Неко време, док је боравио у Берлину, био је дописник једног париског листа.)

Боравак у иностранству омогућио му је да научи неколико светских језика и, у складу са тадашњим европским токовима, изгради демократске

Године 1904. Политика је штампана на флах машинама које су покретане ручно

у Скупштини и постало језик сина са оцем. Све је било могуће рећи без консеквенција, и најзад се примити без гнушања. Због наше штампе, у једно доба живот је у нашој земљи постао узак и горак, и српски новинар био је постао ужас српског грађанина. Једна стара енглеска хроника каже да је у једном великом дому у Лондону држано вече, и додаје с дубоким чуђењем да је на њему присуствовао и један енглески новинар. Затим каже: ’Што је најстрашније, присуствовала је и његова жена!’ Тада су први људи у нашем јурнализму посведневно бацали један другом у лице погрде и сумњичења која су била недостојна и последњег грађанина. Нико није био сигуран за своје име, и било је људи који су платили животом те вендете безимених и маскираних непријатеља. Не наводим овде, из бола за њима, оно неколико великих људи који су били дотучени од ондашње штампе.

’Полиџика’ је дошла у то доба. Њу су покренули двојица нових и добро школованих људи. Око њих су се одмах окупили први људи из наше књижевности и науке. С њом се одмах родио интерес за све што је у политици било широко национално; први пут се интересовало за све што је било

Сведочанство типографског еснафа издато Владиславу Рибникару

хрватско и словеначко; Босна и Махедонија добиле су у том листу свој орган пред нацијом и страним светом. *Полиџика* је брзо постала извор свих информација за страну дипломатију у Београду и туђу штампу по целом свету. Сетимо се доба Форгана и Фридјунга. Пешта и Беч су се обарали на *Полиџику* најтежим оптужбама, и упирали прстом на тај лист да би доказали да Србија хоће да прави Југославију. *Полиџика* је била један читав нови смисао. Многи су у Београду сматрали уљудни господски тон тога листа као доказ неборбености његових уредника; њихову непристрасност, као доказ њиховог трговачког опортунизма; њихов широки национализам, као доказ њиховог неинтересовања за такозвана горућа питања; њихово неговоње књижевне критике и књижевног подлиска, као високопарност и надрикњиштво; њихово избегавање погрда, као непознавање националних надрикњиштво; њихово избегавање погрда, као непознавање националних реткости и сликовитих места! Али је већина – увек наша мудра и поштена већина – брзо осетила шта је *Полиџика* донела собом. Културни кругови брзо су осетили да ће тај нови лист успети да се наметне у такој једној средини безнадежних грађана који су нападани од разбојника на перу и варошких хајдука. Родила се нада да ће да преначи сама *Полиџика* цео тон у нашем јурнализму.”

Прво листанье

Владислав Рибникар је успео да окупи тим у којем су се налазили најугледнији и најобразованији људи тога

времена. Нису то били само новинари, већ уопштено људи од пера, сликарске четке, поетске речи – речју интелектуалци који у оно време заиста јесу били елита.

Новине су први пут изашле из штампе 12. јануара 1904. по старом календару (јулијански календар је

Типографске грешке због недостатка ћириличних слова

био званични календар у Србији све до 1919.), или 25. јануара, по новом. Штампарија Димитрија Димитријевића у којој је одштампан тај први број налазила се у Грачаничкој улици. Али већ после четвртог броја штампање је морало да се пресели у штампарију Петра Јоцковића у Бранковој улици. О промени штампарије В. Рибникар је био обавезан да обавести власти:

Великим словима преко целе ширине стубаца давало се на важности вестима

скромне машине и прибор за штампарију. Редакција и штампарија налазиле су се у дворишту зграде на месту где се у Београду данас налази продавница електричних апарата „Ел-тим“, на почетку булевара краља Александра. Лист је изашао у великом формату, са истим графичким изгледом као и на почетку рата и на четири стране, у тиражу од 6.000 примерака. Нови директор постао је Слободан Рибникар.

Процес штампе био је прилично скуп, па се гледало да на што мањем простору буде смештено што више текста. У пролеће 1920. године графички радници организују велики штрајк, у знак протеста због ниских плата и тешких услова рада. Међу њима били су и графички радници *Полиитике*. Власници ондашњих дневних листова нису хтели да прихвате њихове захтеве па су, да би одолели притиску, за време трајања штрајка издавали један заједнички лист који се звао Београдска штампа, у којем је свако од њих имао део простора. Тада се *Полиитика*, као и друге новине, није појављивала два месеца. После штрајка, 26. јуна 1920. поново излази, у промењеном формату, и опет на четири ступца. У уводном тексту помињу се проблеми графичке индустрије – поскупљење штампарског материјала и папира – као образложење за поскупљење и смањивање формата. У том уводнику је и обећање да ће *Полиитика* „поедносно реорганизацијом свог уредништва ипак успети и да са овим нешто смањеним форматом даје својим читаоцима сваког дана све оно што су они и раније од ње имали“.

У новостеченим околностима нарочито је морала да се посвети пажња дужини наслова, текстова, као и њиховој обради, јер је простор морао бити рационално искоришћен. Од новинара су се тражили кратки и јасни текстови и лапидарност у изражавању. Када је редакција била за нешто посебно заинтересована и када су текстови били квалитетни, пуштали су се и дугачки чланци, а простор се није штедео.

Временом, новине постају све тамније, теже и згуснутије у графичком смислу. У самом заглављу крајем 1920. уводе се масне хоризонталне линије које главу одвајају од датума, импресума и главног текста, да би се коначно, у среду, 1. децембра 1920. лого новине преместило у леву страну, а импресум пребацио удесно, где ће се усталити.

Свака дотадашња промена у новинама била је објашњена у уводнику.

Понекада се о изгледу писало и на некој од унутрашњих страна *Полиитике*. О овој промени, међутим, нигде није било ни речи. Како су се у то време одржавали први избори у земљи,

Зграда Политике у Поенкаревој улици 33 из 1921. године

па је и потреба за количином информација постајала много већа, а уз већ поменути проблем са штампом, схватили смо да је до померања главе улево дошло из економичних разлога и ослобађања простора за повећан број вести. И сам Драгољуб Миљковијевић у својој књизи о *Полиитици* пише:

„Оскудевало се у свему, а нарочито у хартији, тако да је лист и даље излазио само на четири стране. На тако скученом простору није било могуће дати више вести, чланака и коментара осим онолико колико је било најнужније.“

Померањем главе улево, а подизањем импресума, који је до тада био испод главе, удесно, добило се доста простора. И даље се користе четири ступца.

Графички изглед новина након промена у наредним бројевима увек је остајао доследан. Другачије насловне стране, па и другачије опремење новине могли смо видети једино о некаким важним догађајима, или за време празника. Ни тада *Полиитика* није била претерано украшена нити загушена декоративном графиком. Тиме су једино могле да се похвале стране са огласима, који су, иако скромнији од данашњих, урађени са већим познавањем графичког језика.

Оно што је приметно јесте то да су се често мењала типографска писма за слагање текста. Разлог томе је употреба оловних слова која су се врло

брзо трошила те су се сваких неколико месеци морали куповати нови комплекти.

Дакле, од свих графичких елемената стране који су чинили идентитет новина, често су се мењали формат, глава, писмо којим је слаган текст и шине. И као што смо приметили, те промене су се увек дешавала из некаких техничких разлога, а не естетских.

Да би лист могао да остане савремен, да би могао да иде у корак са другим сличним листовима у свету, морао је да се модернизује. За то је, између осталог, било потребно уложити и у опремање штампарије. Тако је и одлучено, па су тадашњи власници *Полиитике* узели зајам од Државне хипотекарне банке (желећи да тако сачувају независност). Убрзо, 24. марта 1921. у *Полиитици* је објављена информација о постављању темеља нове зграде у којој ће се налазити и штампарија. Било је то у Поенкаревој улици 33 (поред Друге београдске гимназије). Крајем децембра исте године живот *Полиитике* у новом простору је настављен. Први број који је штампан у новој згради појавио се на улицама 2. јануара 1922. Први пут, уместо на флаху, *Полиитика* се штампала на новој ротационој машини постављеној у приземљу нове зграде.

Тиме су створени услови да се новине осавремене. Истог месеца, 25. јануара 1922. *Полиитика* излази на повећаном броју страна. Почиње да постаје „прави“ лист.

Поред новинарских текстова од којих се очекивао висок квалитет, пажња се поклања и визуелном делу, па су се за новине везали и неки илустратори који ће у њој провести цео свој радни век. Један од најпознатијих међу њима био је Петар Крижанић Пјер. Илустровање *Полиитике* од тада постаје неодвојиви део њеног графичког обликовања.

жељама владе, и први пут крши своја обећања дата у првом броју. Идеја да лист прекине излажење, и тако остане доследан себи, одбијена је због акционара који су у томе видели обезвређивање својих акција. Но, слободу пера одменила је тада илустрација која постаје врло заступљена, јер је говорила више него сам текст. Више пажње посвећује се култури, књижевности и уметности, како би се одвратила пажња од нереалних политичких извештавања. А задаци тадашње културе били су да критикује друштво. Тако се новине доста окрећу ликовним уметностима, те радове објављују као илустрације, нарочито у празничним бројевима и у својим календарима (графике Љубе Ивановића).

Почетком тридесетих уведена је рубрика „Из албума наших уметника“ у којој су се објављивали њихови радови, а преко које су се афирмисали многи млади таленти. Поред тога што су у новинама објављивали своје радове, неки од њих писали су и своје текстове.

Полиитикина награда за ликовну уметност установљена је 1932. и брзо постаје једна од најзначајнијих награда у области уметности код нас. После Другог светског рата преименована је у „Награду Владислава Рибникара“.

Крајем двадесетих у целом свету је време велике економске кризе. *Полиитика* се у том окружењу сасвим добро снашла и извештавала. Економска страна за време кризе постаје ударна.

Крајем двадесетих новине су графички и технички све богатије. Све је више фотографија и илустрација. Најпопуларнија постаје фотографија са лица места, јер се третирали и као вест и као реална слика догађаја. Од фоторепортера тада су били познати Александар Симић и Рака Рубен, а од илустратора, поред Пјера Крижанића, све чешће се објављују радови Владимира Жедринског и Ђорђа Лобачева.

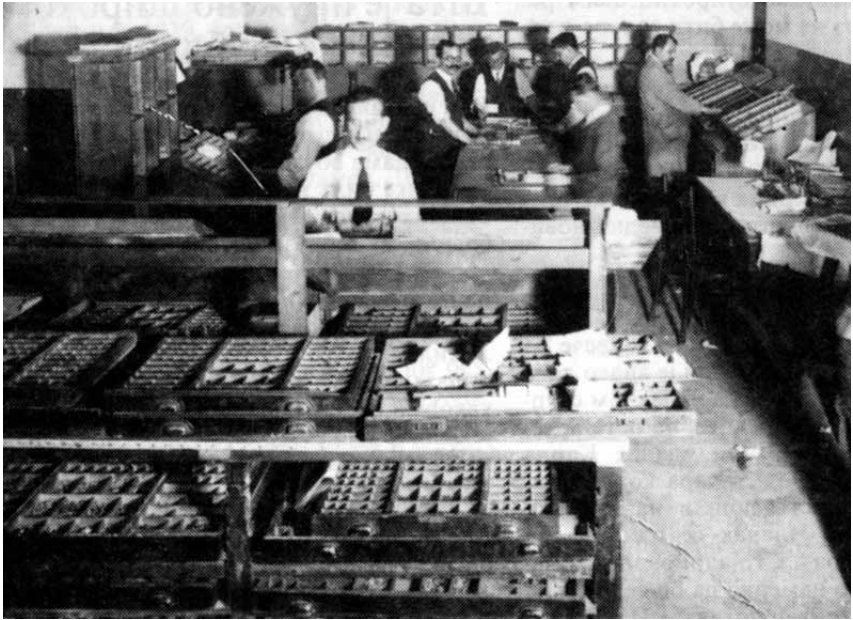
Касније, када стрип постаје популаран, *Полиитика* почиње да наручује и објављује домаће стрипове. Такав је, на пример, стрип „Хајдук Станко“, Ђорђа Лобачева, илустратора који се појављује 1936. године.

У периоду око 1936. полако се модернизује технички део *Полиитике*. Купљено је још осам линотип машина за слагање текста (до тада их је било осам), те су новине много брже слагане. Удвостручен је и капацитет ротације, па је повећан и број страна, што прати и повећање броја рубрика и броја новинара дописника. Сада имена постају важна и истакнуто објављивана, па текстови добијају идентитет одређених аутора. Уједно се развијала и огласна служба, и све већи простор даје се огласима од којих новине заправо и живе. Тада је *Полиитика* тежила атрактивности и модерности, чувајући ту границу укуса. Таквој оријентацији примерени су и текстови и графички изглед.

Тих година, појавом *Полиитике за децу* 16. јануара 1930. почињу да се објављују *Полиитикини* додаци, подлиски. Данас су они нераздвојиви део новина. Најпознатији од њих, а вероватно и најчитанији, био је додатак за културу.

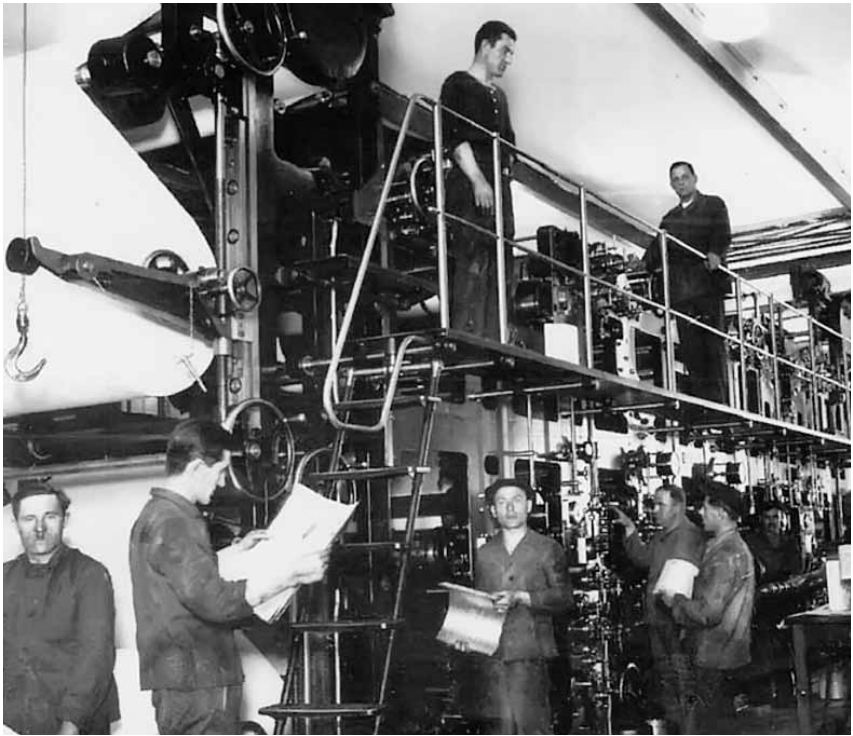
Назирао се и крај трапавој диктатури. Прилике се мењају и јавна гласила постају слободнија. Краљ је, међутим, правио мало уступака, а његов одлазак је био насилан: над Александром је извршен атентат у Марсеју, 9. октобра 1934.

Ситуација у *Полиитици* полако се заостаје. Редакција је подељена на оне левичарски и на оне десничарски оријентисане. Многи новинари су престали да буду сарадници. Стварала се нова атмосфера. То као да више није била она *Полиитика* са визијом својих оснивача. Највећи проблем је био то што се политичка оријентација већ јасно примећивала, што није би-

Стара слагачница Политике

Полиитика прва у Југославији почиње да објављује стрипове. Лед је пробио „Детектив X-9“, а потом се читаоцима нуде познати стрипове из серије Волта Дизнија. Текстове за стрипове је преводио новинар Душан Дуда Тимотијевић, који је и дао имена свим јуначима на нашем језику – Микију, Паји Патку, Шили и другима.

Године 1931. монтирана је нова ротација високе штампе

Једна нетипична насловна страна Политике, 10.10.1934.

[illegible]

Једна нетипична насловна страна Политике, 06.01.1939.

оци одређи новина. И редакција *Политике* је од тога зазирала, али новине су одолеле.

Требало је направити план развоја, па је на седници Радничког савета

одржаној 25. јуна 1976. године усвојен програм петогодишњег развоја. У њему је писало: „На садашњој локацији *Полиџике* у Македонској улици снажно развити савремену техноло-

[illegible]

Једна нетипична насловна страна Политике, 16.10.1934.

фички погон у којем би била концен-
трисана целокупна дубока штампа за
листоуе у боји.”

Како је *Полиџика* као институција бивала све већа и носећа у новинско-

издавачкој делатности у читавој републици, тако је било логично да се технолошке потребе испуњавају, па је започета изградња велике штампарије за ревијална издања у Крњачи.

Оловни слог је био у употреби у *Полицији* све до 1989. године. Ротационе машине високе штампе швајцарске производње, које су после Другог светског рата и поновног успостављања новина пуштене у рад, прерађене су, па су на њиховим „магнетним седлима” монтиране полимер плоче. Тај „вифаг” одштампао је више милиона тиража, што је више него што је планирано његовом конструкцијом.

Шездесетих година уведен је фотослог, коришћен нови фонт, уједначена је типографија наслова, а и стране су се припремале новом технологијом.

Све до 28. јуна 2003. штампарија и редакција *Полиитике* налазиле су се у истој згради у Македонској улици 29, а од тог датума лист се штампа у Крњачи, у савременом погону за офсет штампу. Новине су почеле да излазе у боји. За набавку нове офсетне штамарије првобитно је контактирано с америчким концерном „Роквел“, али је 23. новембра 1990. потписан уговор са произвођачем „Гос“ из Престона, са севера Енглеске, који се обавезао да ће машине испоручити у року од две године. Међутим, у мају 1992. дошло је до међународних санкција према Србији, што је онемогућило да се машине испоруче у Београд. После три године Енглези су дошли, али су уговори, због непоштовања договора о року испоруке, били раскинути, а *Полиитика* је захтевала да јој се до тада уложена средства врате.

До јануара 2001. трајао је спор у Женеви, али је, арбитражом, постигнут договор да се за до тада уплаћени новац добије линија од три машине, па је крајем новембра исте године „Гос“ почео да испоручује делове. Када су машине после вишемесечног рада монтиране, требало је направити и друге кораке који би омогућили рад савремене штампарије. Прикључи-

Komercijalna banka na početku 2007. godine beleži još jedan veliki poslovni uspeh: 625 miliona evra devizne štednje građana.

Toliko sigurnosti i poverenja na jednom mestu!

[illegible]

Насловна страна Политике, 05.05.1980.

главног текста, главни текст и фотографија морају имати најбоље место на страни, ток текста не сме бити прекидан другим елементима и бити нелогичан. Читаоцу мора бити јасно где текст почиње и где се завршава. Новине се све више читају у превозу, у ходу, у журби, до посла и назад. Нови дизајн *Полишике* својим распоредом елемената на страни, новим типографским писмом, бојама, специфичним дизајном појединих рубрика, све то омогућава – да новине могу бити брзо и лако прочитане.

Оно што је такође битно јесте то да сада свака вест, заједно са фотогра-

фијом која јој припада, чини правоугаоник, нема више незграпног и нелогичног прелома „на колено”, што је, нажалост, био препознатљив стил *Политике* ранијих година. Тада се дешавало да вест буде пресечена неким другим текстом који нема везе с њом.

Сматрамо да је нови изглед *Политике* у службу читалаца, и то је најбитније, јер они су ти који купују и читају *Политику*, и имају право да добију новине које ће са лакоћом користити, а не уз напрезање и трошење драгоценог времена. Многима се вероватно неће допасти што се „мења традиција”, што *Политика* није више

ПОЛИТИКА:

ПРЕМИЈА 1.000 ДИНАРА

ПОШТА: ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

ВЛАДИСЛАВ РАЈСКИЊА СТОЈАНОВИЋ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ
ПОШТАСКИ СЛОВАНИ ДАНА - ПРОЈЕКТ

НА ГАЗИ МЕСТАНУ СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉАЊЕ 600-ГОДИШЊИЦА БОЈА НА КОСОВУ

Обновљена слога враћа достојанство Србији

Слободан Милошевић: Срби су вечито ослобађали себе и кад су били у прилици помагали су другима да се ослободе

Велику литургију у Грачаници служио патријарх Герман

Два милиона људи на Гazi Местану

ГАЗИ МЕСТАНУ, 29. ЈУНА

Данас, на Великидан, на Местану прославља 600-годишњицу косовске битке, једног од најважнијих догађаја у историји Србије. Битка на Косову, која се одиграла 28. јуна 1389. године, била је једна од најважнијих у историји Србије. Битка на Косову, која се одиграла 28. јуна 1389. године, била је једна од најважнијих у историји Србије.

Косовску су у Местану на Спасо-Покровској гори прослављали и монахи који су се окупили до једанаесте Србије и Јана и Јанковце и у Краљевину Српску. На Гazi Местану, који је једна од најважнијих у историји Србије, била је једна од најважнијих у историји Србије.

Ова велика прослава, која се прославља сваке године на Местану, била је једна од најважнијих у историји Србије. Битка на Косову, која се одиграла 28. јуна 1389. године, била је једна од најважнијих у историји Србије.

на Краљевину Српску и Краљевину Српску. Битка на Косову, која се одиграла 28. јуна 1389. године, била је једна од најважнијих у историји Србије. Битка на Косову, која се одиграла 28. јуна 1389. године, била је једна од најважнијих у историји Србије.

Слободан Милошевић говори на великом прославама

ГАЗИ МЕСТАНУ, 29. ЈУНА

Насловна страна Политике, 29.06.1989.

иста, „она стара” и слично. Напротив, нова *Полиџика* је много више она стара него ова која је до јуче излазила. Довољно је у архиви прегледали прве бројеве *Полиџике* да би се то видело. За потребе овог редизајна прегледали смо све бројеве издате пре Другог светског рата, као и већи број оних после рата. То довољно говори о озбиљности са којом се приступило решавању новог изгледа новина. Хтели смо да пронађемо оно најбоље из традиционалне *Полиџике* и да то сачувамо у новој. Нова *Полиџика* није раскинула са традицијом. А што се промене тиче, *Полиџика* се увек

[illegible]

Насловна страна Политике, 13.03.2003.

мењала, дакле нисмо променили нешто што је било одувек, него управо нешто што се накондн створило и што није било добро. О неком графичком јединству тешко можемо говорити. Нажалост, по правилу је свака следећа промена била гора од претходне.

Ствари коначно долазе на своје место, *Полиџика* је добила изглед који одговара њеном угледу, а читаоци су добили *Полиџику* какву заслужују.

И на крају, доказано је да читаоци не престају да купују новине због њеног изгледа, формата или тежине, већ због незадовољства производом који

не успева да рефлектује промене њиховог начина живота. Изглед сам по себи не продаје новине него квалитет, оригиналност и ексклузивност садржаја. Тек у том комплексном склопу и дизајн постаје садржај вредан поштовања.

Да би *Полијтика* добила нови изглед, снаге су удружиле: Јовица Вељовић, аутор писма Политика Санс и Политика Сериф, Оливера Батајић и Ведран Ераковић, графички дизајнери, Мирко Илић, креативни саветник и Борут Вилд, арт директор *Полијтике*.

„Дунав осигурање“ је ...

...најстарија и највећа осигуравајућа кућа у Србији

Баштинећи 150 година дугу традицију осигурања у Србији, Компанија „Дунав осигурање“ негује класичне вредности домаћинске културе, у споју са трендовима савременог бизниса. Као акционарско друштво за послове осигурања, реосигурања, саосигурања, и осталих услуга у осигурању, „Дунав осигурање“ је једина кућа на домаћем тржишту регистрована за све врсте осигурања (више од 80 производа). Стручно знање запослених, чврсти принципи рада и пословања, засновани на квалитету радних процеса, почев од пружања информација клијентима, квалитетне припреме уговора са јасном дефиницијом најшире заштите осигураника, па све до ажурне исплате штета у случају остварења ризика, гаранти су сигурности и поверења, чинећи од Компаније значајан фактор стабилности.

...лидер у осигурању имовине

Осигурање имовине учествује у укупном портфељу Компаније са 47%, а Компанија има удео од 48% у укупној премији имовинских осигурања на домаћем тржишту.

...лидер у осигурању аутоодговорности и аутокаса

У току 2005. године, Компанија је заокружила портфељ од 467.487 возила са обавезним осигурањем аутодоговорности, што представља 27,82% укупно осигураних возила у Србији, и преко 60.000 возила са аутокаско осигурањем, што чини 40% српског тржишта АК осигурања.

...лидер у осигурању превоза робе

Према подацима Народне банке Србије, укупан премијски приход за осигурање робе у превозу за 2005. годину износи 6,4 милиона евра, од чега је Компанија „Дунав осигурање“ остварила 3,3 милиона, што представља удео од 51% на домаћем тржишту осигурања.

...власник првог пензионог фонда у Србији и прва српска осигуравајућа кућа која има у власништву осигуравајућу кућу у иностранству

Компанија „Дунав осигурање“ је 2002. године оформила први пензиони фонд у Србији са интернационалном компанијом TBIH, под називом „Dipav-TBI“, са власничким уделом од 49%. Ове године, Компанија је постала 100% власник Фонда, који, са 65.000 чланова, има удео од 65% на домаћем тржишту. Осим тога, Компанија „Дунав осигурање“ је, преузимањем већинског пакета акција, постала већински власник „Косиг Дунав осигурања“ из Бања Луке, чиме отвара себи пут на регионалном тржишту осигурања.

...најреномиранији српски бренд у осигурању

Сва истраживања указују да познатост Компаније „Дунав осигурање“ нема пандан кад су домаће осигуравајуће компаније у питању. Без претеривања се може рећи да је, неретко, Компанија „Дунав осигурање“ синоним за осигурање у Србији. Традиција, стабилност, и углед који је Компанија деценијама градила, довели су до сарадње са водећим иностраним осигуравајућим и реосигуравајућим кућама, као што су Swiss-Re, Munich-Re, Lloyd's, Hannover-Re, и други. Име и углед Компаније омогућавају дисперзију ризика на већи број осигуравача, а ризици Компаније „Дунав осигурање“ су реосигурани у Западној Европи, Јапану и САД.

...спонзор и покровитељ бројних пројеката у области културе и спорта,
науке и уметности

Озбиљно схватајући своју друштвену одговорност, Компанија улаже у бројне спортске колективе и појединце, културне, научне и уметничке пројекте, са свешћу да само подршка правим вредностима води истинском напретку. „Знање и будућност доступни свакоме” – то је идеја којом се руководи и менаџмент и запослени.